

Ülevaade Eesti osalejate tulemustest Eesti Teadusagentuuri rahastatud ERA-NET taotlusvoorudes 2021. aastal

Eesti Teadusagentuur toetab Eesti taotlejate osalemist rahvusvahelises teaduskoostöös nii nõu kui rahaga: [nõustame](#) igakülgset Euroopa Liidu teaduse ja innovatsiooni raamprogrammis osalemisel ning toetame ja osaleme koos valdkondlike ministereeriumitega neis koostööskeemides, kus on vajalik riigipoolne rahastus. Neist mahukaim on ERA-NET võrgustike skeem. [ERA-NET võrgustikud](#) (*European Research Area Networks*) on teadus- ja arendustegevust rahastavate asutuste võrgustikud, mille peamine eesmärk on teadlastele suunatud taotlusvoorude korraldamine.

Taotlusvoorud 2021. aastal, milles ETAg osales

2021. aastal lõppes 13 taotlusvoor, milles ETAg osales. Osa taotlusvoore veel kestab ja tulemused selguvad peagi. Positiivne rahastusotsus tehti 2021. aastal 17-le Eesti teadlasgrupiga projektile, seitsme taotlusvoorude tulemused polnud aasta lõpuks veel selgunud.

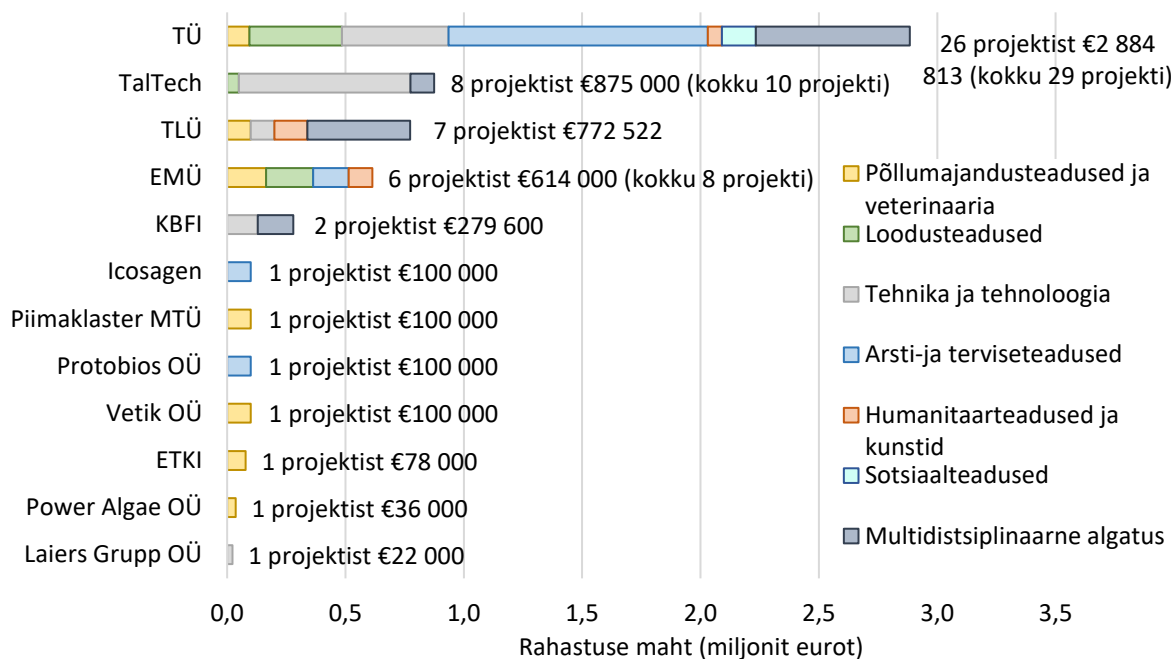
Kõigis taotlusvoorudes, kus ETAg 2021. aastal osales või millest rahastatud projekte ETAg 2021. aastal rahastas, esitati Eesti teadlasgruppide osalusel vähemalt üks projektitaotlus, keskmiselt 12 taotlust taotlusvoorude kohta. Kõige rohkem Eesti teadlastega taotlusi, 75, esitati CHANSE'i ühiskonkursil, mille teemaks on kultuur ja ühiskond digiajastul ja mille tulemused selguvad 2022. aasta varasuvel. See on senises ERA-NET ühiskonkursside ajaloos suurima Eesti teadlaste osalusega taotlusvoor.

Projektid, mida viidi ellu aastal 2021 ning mille aluseks olnud taotlusvoorudes ETAg osales

Projektid, mida 2021. aastal ellu viidi, pärjusid rahastuse konkurssidelt vahemikus 2019–2021. Kõige rohkem rahastatud projekte viidi 2021. aastal ellu Tartu Ülikoolis, kus neid oli 29. Need projektid olid pärvinud rahastuse 20 erinevalt konkursilt. 29 projektist 26 rahastas ETAg ning kolme projekti ETAgiga koos samadel konkurssidel osalenud Maaeluministerium. Tallinna Tehnikaülikool, Maaülikool ja Tallinna Ülikool olid saanud kuult konkursilt vastavalt 10, 8 ja 7 projekti. Tallinna Tehnikaülikooli puhul rahastas kahte projekti 10st Keskkonnaministerium, kes osales samuti ETAgiga koos ühiskonkursil rahastajana, ning Maaülikooli 8 projektist kahte rahastas Maaeluministerium. Kahe projektiga tegeleti KBFI-s ning ühte projekti viisid ellu Eesti Taimekasvatuse instituut, Icosagen Cell Factory OÜ, Protobios OÜ, Piimaklaster MTÜ, Power Algae OÜ, Vetik OÜ ja Laiers Grupp OÜ.

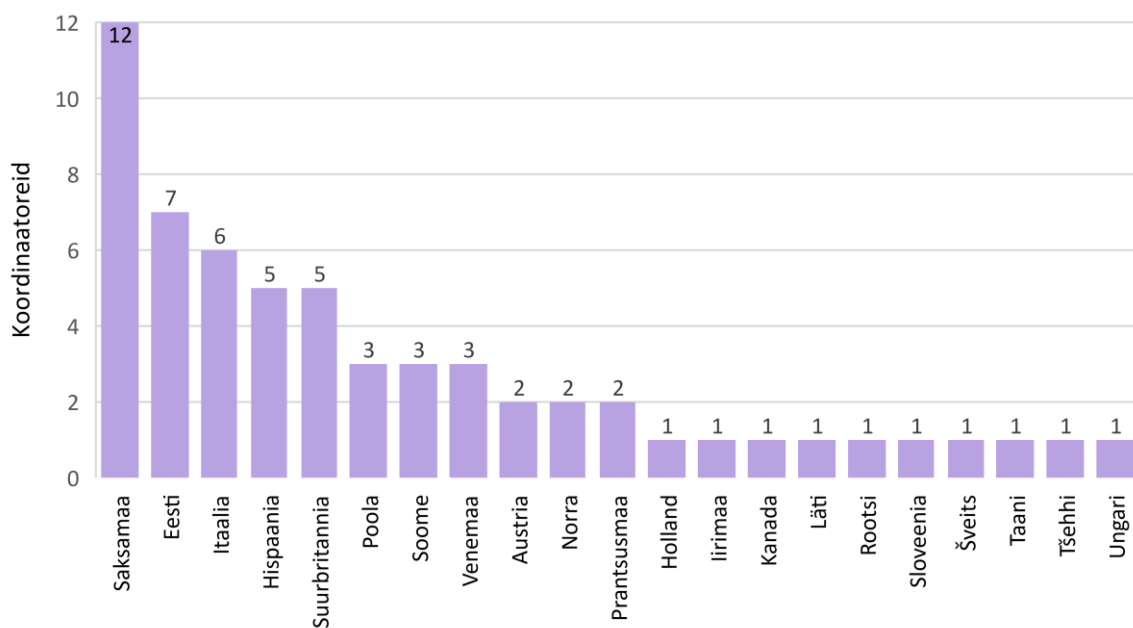
Kokku oli ETAg ja Euroopa komisjoni rahastus 2021. aastal käimasolnud projektidele ligi 6 miljonit eurot (see summa katab kogu projekti perioodi, mitte vaid 2021. aastat). 2021. aastal rahastas ETAg ERA-NET projekte kokku 1,3 miljoni euro ulatuses, sellest ligi pool programmi Mobilitas+ kaudu. Euroopa Komisjoni kaasrahastuse suurus 2021. aastal oli ligikaudu 75 000 eurot.

Projekte, kus ETAg poolt rahastatud Eesti partnerid osalesid, koordineerisid 21 erineva riigi teadlased (joonis 2). Kõige rohkem Eesti teadlasgruppe osales projektides, kus koordinaatoriteks on Saksa teadlased (12 projekti). On märkimisväärne, et seitsme projekti koordinaatorid on Eesti teadlased. Kuul olid koordinaatoriks Itaalia teadlased; järgnesid Hispaania ja Suurbritannia (5); Poola, Soome ja Venemaa (3) ning Austria, Norra ja Prantsusmaa koordinaatoritega projektid (2).

Joonis 1. ETAgil pooldatud vahendatavate projektide arv ja rahastuse maht asutuste kaupa ning valdkondade lõikes. Toodud on nii ETAgil rahastatud projektide arv kui ka (sulgudes) projektide koguarv, kus asutus 2021. aastal osales.

Joonis 1 annab ülevaate kõikidest ERA-NET taotlusvoorude tulemusel rahastuse saanud projektidest, mida 2021. aastal ellu viidi. Arvestatud on ka 2021. aastal alanud või lõppenud projekte. Joonisele on lisatud ka nende taotlusvoorude projektid, kus Eestist oli lisaks ETAgile rahastajaks Maaeluministeerium või Keskkonnaministeerium.

Joonis 2. Eesti partnerite osalusega projektide koordinaatorid riikide kaupa 2021. aastal

2021. aastal osales ETAg ERA-NET võrgustikes, mis tegelesid väga erinevate teadusvaldkondadega.¹

- **Põllumajanduse ja veterinaaria valdkonnas** on ETAg rahastamisel töös seitsme taotlusvooru 11 projekti. Neis tegeletakse kestliku taimekasvatusega, sini-biomajandusega, IKT-lahenduste väljatöötamisega põllumajanduse ja toidutootmise tarbeks ning loomakasvatusega seotud teemadega. Lisaks ülikoolidele ja TA asutustele (EMÜ, TÜ, TLÜ ja ETKI) olid konkurssidel edukad ka ettevõtted (Vetik OÜ, Power Algae OÜ, Piimaklaster MTÜ). Lisaks ETAgile on mitmeid ERA-NET projekte selles valdkonnas rahastanud ka Maaeluministerium.
- **Loodusteaduste valdkonnas** tegelesid võrgustikud elurikkuse ja selle mõjudega (vee)ökosüsteemidele ja kliimamuutustele ning elurikkuse taastamise ja säilitamisega, samuti merekeskkonna ja üldse veeressurside seisukorraga ning metsandusega. Kõigi kaheksa selle valdkonna võrgustiku taotlusvoorud on Eesti taotlejate seas olnud väga populaarsed ning 2021. aastal oli töös 9 projekti. Ainuke taotlusvoor, kus Eesti taotlejatel 2021. aastal ühtegi projekti ei õnnestunud saada, oli vees leiduvate saasteainete ja patogeenide teemal. Asutused, kus projekte läbi viiakse, on TÜ, TalTech ja EMÜ. Lisaks ETAgile on selle valdkonna taotlusvoorudes rahastajana osalenud ka Keskkonnaministerium.
- **Tehnikateaduste valdkonna** võrgustikest osales ETAg tulevaste ja kujunemisjärgus info- ja kommunikatsioonitehnoloogiate, materjaliteaduste, kvattehnoloogia ning toorainete (sh maavarade) teemalistes algatustes. Nendest võrgustikest paistab silma suurima Eesti teadlaste poolt esitatud taotluste arvuga materjaliteaduste võrgustik, kus erinevates taotlusvoorudes esitati 10–16 eeltaotlust taotlusvooru kohta. Tehnikateaduste valdkonnas oli 2021. aastal teoksil 9 projekti ning positiivne rahastusotsus tehti kolmele projektile, mis algavad 2022. aastal. Selle valdkonna 12 projekti viiakse läbi TÜ-s, TalTech-s, KBFI-s, TLÜ-s ja Laiers Grupp OÜ-s.
- **Arsti- ja terviseteaduste** valdkonnas olid peamised teemad 2021. aastal neuroloogilised haigused, personaalmeditsiin, antimikroobne resistentsus, regeneratiivne meditsiin, diagnostika, kardiovaskulaarsed haigused ja vähiuuringud; kokku viidi selles valdkonnas 2021. aastal ellu 12 projekti. Valdavalt viiakse projekte läbi TÜ-s (9), kuid üks projekt on ka EMÜ-l, Protobios OÜ-l ja Icosagen Cell Factory OÜ-l.
- **Humanitaarteaduste ja kunstide** valdkonnas rahastas ETAg 2021. aastal kolme projekti, mis olid saanud rahastuse kahe taotlusvooru tulemusel. HERA võrgustiku taotlusvoorus avalikust ruumist kui humanitaarteaduste uurimisobjektist on rahastuse pälvinud TLÜ teadlasgrupp ning JPI kultuuripärandi taotlusvoorus kultuuripärandist ja selle ühiskondlikust kontekstist on rahastuse pälvinud kaks projekti (EMÜ, TLÜ). Mõlema võrgustiku taotlusvoorud olid Eesti teadlaste hulgas väga populaarsed.
- **Sotsiaalteadustele** suunatud võrgustiku NORFACE taotlusvooru tulemusel viidi 2021. aastal ellu ühte projekti (TÜs), mis tegeleb geenide ja keskkonna vastastikmõjuga ebavõrdsuse kujunemisel.

Multidistsiplinaarsed võrgustikud, mis ühendasid endas teadusvaldkondi nanotehnoloogiast, robotikast, terviseteadustest, linnastumisest kuni sotsiaal- ja humanitaarteadusteni ning soolise võrdõiguslikkuseni, olid Eesti taotlejate hulgas väga populaarsed. Kahes koos Venemaaga korraldatud taotlusvoorus pälvis rahastuse 9 projekti (6 TÜ-s, 2 TLÜ-s ja 1 KBFI-s). Linnade teemalises ERA-NETis

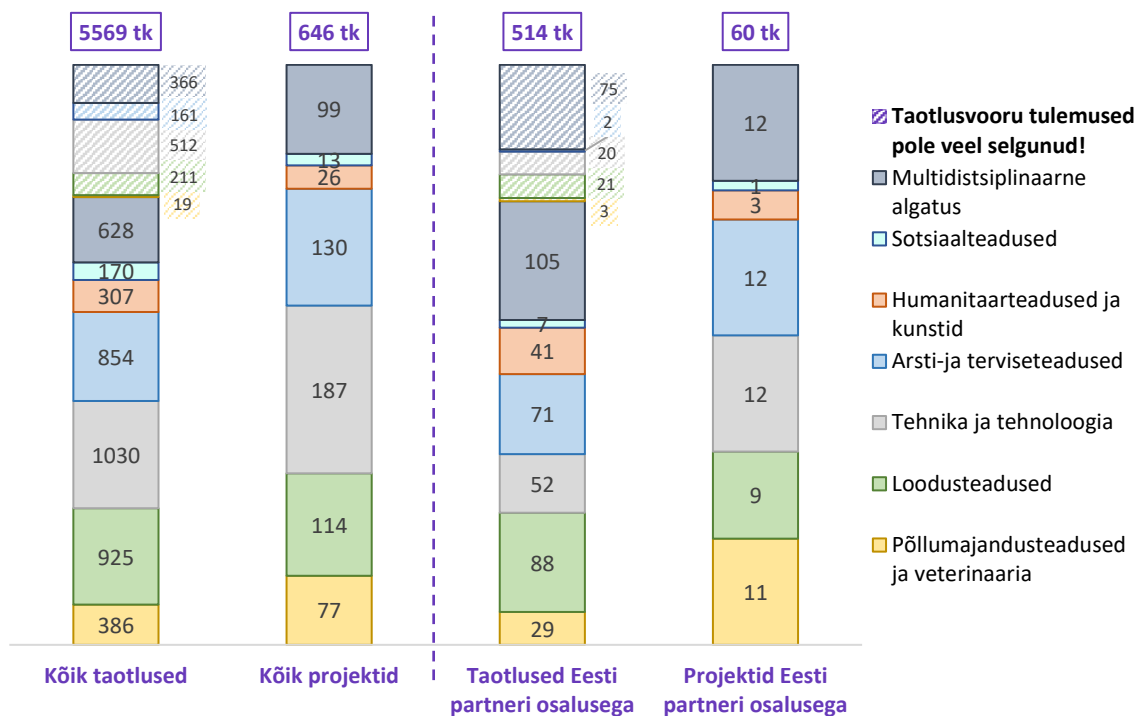
¹ Raamprogrammis ei jaotata tegevusi OECD Frascati Manuaali teadusvaldkondade klassifikatsiooni alusel ning sedasi rühmitamine on mõneti kunstlik, kuna paljud ühiskonkursid on interdistsiplinaarsed. Samas annab see aimu, kui mitmekesiseid probleeme püüti lahendada.

ENUTC tehti rahastusotsus kahele projektile (TLÜ, TalTech). Soolise võrdõiguslikkuse taotlusvooru tulemusel rahastati ühte TLÜ projekti.

Taotluste arv ja edukus valdkonniti

Eesti teadlaste osalusel esitatud taotluste arv jäi 2021. aastal elluviidud projektide aluseks olnud taotlusvoorudes ühe ja 40 vahele. Kõikumised olid suured nii valdkonniti kui ka taotlusvooruti. Üldiselt oli taotluste suhteline edukus seda suurem, mida kitsamalt oli taotlusvooru teema määratletud ja mida väiksem oli esitatud taotluste arv.

Joonisel 3 on ülevaade valdkondade lõikes taotlustest ja rahastuse saanud projektidest nendes taotlusvoorudes aastatel 2019–2021, kus ETAg rahastajana osales ning mida viidi ellu 2021. aastal. Joonisel on eraldi näidatud nii taotlusvoorudes kokku esitatud taotlused ja rahastuse saanud projektid kui ka taotlused ja projektid Eesti teadlaste osalusega.

Joonis 3. ETAg osalusega ERA-NET konkursside taotlusvoorude (vahemikus 2019–2021) taotlused ja rahastuse saanud projektid, mida 2021. aastal ellu viidi, valdkondade lõikes

Tabel 1 annab ülevaate igas taotlusvoorus (vahemikus 2019–2021), kus ETAg rahastajana osales, esitatud eeltaotluste, sh Eesti taotlejatega esitatud taotluste arvust, ning peale hindamist rahastatud projektide, sh Eesti teadlastega rahastatud projektide, arvust. Tabelisse on märgitud ka kõik Eesti asutused, kes oli vastavates taotlusvoorudes edukad. Tabelis on kajastatud 7 projekti, mida rahastasid kas Maaeluministerium või Keskkonnaministerium, sest vastavates taotlusvoorudes oli rahastajana osalenud ka ETAg.

Tabel 1. Taotlusvoorud, kus ETAg rahastajana osales; taotluste, sh Eesti teadlastega esitatud taotluste hulk; rahastatud projektide, sh Eesti teadlastega rahastatud projektide hulk, ja asutused, kus 2021. aastal projekte ellu viidi.

Taotlusvoor	Kõik taotlused	Kõik taotlused Eesti partneritega	Rahastatud projektid	Rahastatud projektid Eesti partneritega	Eesti partnerid
SusAn, ERA-GAS, ICT-AGRI-FOOD ja SusCrop	40	3	9	2	TÜ, TÜ
BlueBio 2020	17	3	10	2	EMÜ ja Power Algae OÜ, Vetik OÜ
BlueBio Cofund	83	3	18	1	TLÜ
ICT-AGRI-FOOD	112	3	19	2	EMÜ, EMÜ, Piimaklaster MTÜ
FACCE SusCrop	88	5	13	2	TÜ, ETKI
FACCE SusCrop 2020	46	12	8	2	TÜ, EMÜ
BlueBio 2021	19	3	<i>Taotlusvooru tulemused pole veel selgunud</i>		
BiodivRestore	172	16	22	1	TÜ
ForestValue	60	13	8	1	TalTech
Biodivscen	135	14	21	1	EMÜ
BiodivClim	231	22	21	1	EMÜ
Microplastics in the marine environment	38	6	6	3	TÜ, TalTech, TalTech
Aquatic Pollutants	184	9	18	0	-
WaterWorks 2017	105	8	18	2	TÜ, TÜ
Biodiversa+	211	21	<i>Taotlusvooru tulemused pole veel selgunud</i>		
ERA-MIN 3	146	6	22	2	TalTech, TalTech
QuantERA II	128	3	39	1	KBFI
M-ERA.Net2 2017	91	10	20	2	TÜ, Laiers Grupp OÜ, TalTech
M-ERA.Net2 2018	166	15	27	2	TalTech, TalTech
M-ERA.Net2 2019	233	10	37	1	TÜ
CHIST-ERA III 2017	42	1	14	1	TÜ
CHIST-ERA III 2018	62	2	10	1	TalTech
CHIST-ERA IV 2019	162	5	18	2	TÜ, TLÜ
CHIST-ERA 2021	19	4	<i>Taotlusvooru tulemused pole veel selgunud</i>		
M.ERA-Net3	493	16	<i>Taotlusvooru tulemused pole veel selgunud</i>		
ERA-Neuron	124	6	18	1	Protobios OÜ
JPIAMR-Action	95	6	19	1	TÜ
EURONANOMED 3	99	10	10	1	TÜ
EURONANOMED 3 2018	77	9	12	2	TÜ, EMÜ
ERA PerMed 2021	219	10	22	1	Icosagen Cell Factory OÜ
TRANSCAN-2 2015	33	7	7	1	TÜ
TRANSCAN-2 2016	110	19	14	2	TÜ, TÜ
ERA-CVD 2017	21	1	10	1	TÜ
ERA-CVD 2018	39	2	14	1	TÜ
ERA-CVD 2020	37	1	4	1	TÜ
TRANSCAN-3	161	2	<i>Taotlusvooru tulemused pole veel selgunud</i>		
ERA PerMed 2022	<i>Taotlusvoor avanes 2021. aasta lõpus</i>				
JPI Cultural Heritage	90	18	6	2	EMÜ, TÜ
HERA JPI PS	217	23	20	1	TLÜ
NORFACE DIAL	170	7	13	1	TÜ
ENUTC	152	17	16	2	TLÜ, TalTech
GENDER-NET Plus	85	12	13	1	TLÜ
RUS Plus 2017	250	36	35	4	TÜ, TÜ, TÜ, KBFI
RUS Plus 2019	141	40	35	5	TÜ, TÜ, TÜ, TLÜ, TLÜ
CHANSE	366	75	<i>Taotlusvooru tulemused pole veel selgunud</i>		

Koostas: ETAg Väliseaduskoostöö osakond, ytko@etag.ee